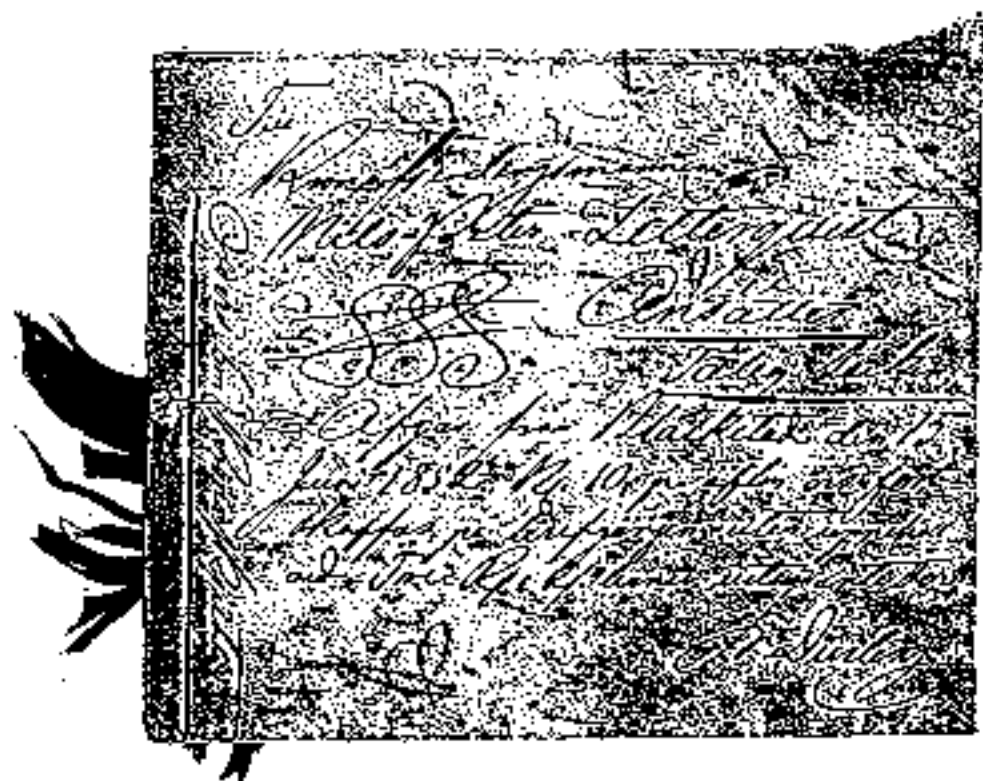

KORT OCH BREFF OM POSTFÖRTINGEN I TÅBY SOCKEN

K-POST, daterad 15:e juni 1852 med
fjäder i sigillet.

Sammanställning: Arne Moberg och Björn Linderöth
Foto: Barbro Gustavsson

Materialet är hämtat från Postens arkiv i Lin-
köping med hjälp av Rådni Kindgren och
Folke Sundholm.

POSTFÖRINGEN TILL TÅBY OCH POSTSTATIONEN I MEM

Postföringen sköttes tidigare från de större stationerna dit diligens och senare tåg lämnade post, vilken därefter delades ut på landsbygden av kronobetjäning, grenadierer och båtsmän. I Tåby socken fick 6 grenadierer och 7 båtsmän dela på arbetet med postutbärningen. Det fanns li-post även på den tiden; en fjäder (se kopia) stacks i lacksigillet och brevet fick inte bli liggande för det nått mottagaren. Efter indelningsverkets upphörande på 1890-talet blev det privat postföring där det inte fanns poststationer.

Mem som var en betydande handelsplats, med in och utskieppning, fick poststation år 1884. Posten fördes till fots på kanalbanken till och från Söderköping, en syssla som till en början sköttes av Ivar Henrik Karlsson. Fyra gånger i veckan under månaderna december - mars samt varje dag under resten av året bar han posten mellan Mem och Söderköping. Varje dubbeltur betalades med 1 kr 50 öre.

Föreståndare för Mem's poststation från 1915 till dess stängning 1951 var Elsa Lindström (se fotografi) - en lång tjänstgöring!

Tåby socken anställer år 1895 Otto Wilhelm Skärlina med uppgift att två gånger i veckan hämta post i Söderköping, en syssla som betalades med 1 kr per dubbeltur. Skärlina var en mångsidig man som trots ett medfött handikapp (båda händerna felvända) var skomakare, grävde gravar och ombesörjde klockringningen. Han hade också en litterär ådra; ett exempel på hans förmåga kan vi se i dikten "Också ett sätt", införd i Söderköpingsposten under pseudonymen "Erik Östgöte". Skärlina fortsatte med postbefordran fram till 1912.

Från år 1912 till år 1919 har skomakare Anders V Andersson, Söderköping hand om postföringen. Linjen ändras år 1914 till Söderköping - Fristad, en sträcka som är 9 km och betalades med 2 kronor och tjugofem öre per dubbeltur.

Skomakare Anders G Johansson i Råsten anställs här efter och får rejält påkört, 6 kronor per tur, men slutar trots detta redan år 1920.

Uppenbarligen var det en fördel om man hette Anders och ville bli brevbärare i Tåby socken; från 1920 till 1921 innehade Anders Berggren från Söderköping denna tjänst. Nu är linjen ändrad till att omfatta Söderköping - Tåby.

Mellan åren 1921 och 1922 är snickare Per David Karlsson från Karlslund brevbärare.

Per Karlsson efterträds av Karl Ruben Palmqvist som denna gång endast innehar tjänsten till år 1923. Palmqvists ersättning för sitt arbete betalades med 4 kronor och 50 öre per tur.

För 4.80 kronor till 5 kronor mellan åren 1923 - 1934 utförde Adolf Fredrik Karlsson från Söderköping Haga i Söderköping postföringen i vår socken. Nu var linjen ändrad till Söderköping - Mem - Tåby - Söderköping.

Från den 1/1 1934 återfinns åter Ruben Palmqvist i post-"rullorna" denna gång som fast anställd. Han har nu 4 kronor per tur. Postpåsen medföres i låst postväska till Mem, till en början med tre veckoturer men från år 1937 gäller inte förordningen om låst väska.

År 1950 utsträcks linjen till Klevbrinken - Korsbrinken - Vänneberga - Klevbrinken. På grund av indragning av Mems poststation år 1951 utökas postutdelningen till att även omfatta Mem.

Postlinjen omfattar från och med 1954 även St. Vennerstorp, Hagalund och Brunneby. År 1957 tillkom Almstad, Grönhög och även Mems kanalstation. Samma år blev linjen bil-buren!

Från år 1959 skötte Palmqvist postbefordran även till L:a Vennerstorp, från 1960 Beatelunds tegelbruk samt St. och L:a Mariehov.

Eketorp och Petersburg tillkom linjen från och med år 1961 och från år 1966 även Finstad. Målsletten kom med år 1968.

Ruben Palmqvist slutar sin brevbärargärning den 31/12 1964 då han pensioneras och tillerkändes en pension av 401 kr i månaden. Han efterträds av Bert Eklund som under alla år har skämt bort oss med en anastående service. Efter snart 27 år har han vunnit alla kunders förtroende och uppskattning. Tack Bert, vi hoppas vi får behålla Dig länge än!

SVÄRIGHETER VID POSTFÖRINGEN PÅ LINJENSÖDERKÖPING - MEM - TÅBY

Postföring till fots var det vanliga transportsättet vid sekelskiftet och ett par decenium framåt. Att vara både brevbärare och skomakare såsom Anders Andersson och Anders Johansson var hade säkert sina fördelar. Man var heller inte så beroende av väglag och väderlek. När sedan cykeln om med i bilden kunde snö och vatten ställa till en hel del förtret. Kanalbanken var ofta i dåligt skick och plogades ej på vintern. Det kunde därför bli en lång omväg att vända vid Mem och kämpa uppför backarna tillbaka mot Tåby och Söderköping. Först år 1937 kom ersättning för förlängd väg på grund av snöhinder. Linjens längd har uppmätts till 19 100 m.

Följande tabell kan ge en uppfattning om de besvär som en postförare kunde ha under framför allt vinterhalvåret. Man får också en bekräftelse på att "krigsvintrarna" var mycket stränga.

år	månad	antal gångar	summa ersättning
1937	dec	5	26.60 kr
1938	jan	10	19.00
" - "	feb	5	9.50
1938	dec	11	19.60
1939	jan	25	52.50
" - "	feb	2	4.20
1940	jan/feb	35	106.75
" - "	mars	24	80.00
" - "	april	8	40.00
1945	mars	20	41.00
" - "	dec	18	3.45

Ruben Palmqvist använde motorcykel och senare även bil i sitt arbete. Den 13/1 1951 råkade han ut för en olycka varvid postverket tvingades utbetala hela 23.20 för en taxiresa i samband med olyckan. Palmqvist var sedan tjänstledig till den 27/1.

=====

KVITTON MED OTTO SKÄRLINAS NAMNTECKNING FÖR DENNES POSTFÖRING I
TÄBY SOCKEN.

1898
Af ordföranden i Täby har mottar
tecknad mottaget 12 kronor 50 öre
för postföringen mellan Täby och
Föderköping vilket härmed bekräftar
Täby den 1 Oktober 1898

O. W. Skarlina

Af ordföranden i Täby har
mottar tecknad mottaget 12 kr 50 öre
för Postföringen mellan Täby
och Föderköping hvilket härmed
bekräftas för tiden 1/1 1897 1/1 1898
Täby Fästnings den 1 Januari 1898
O. W. Skarlina

Af ordföranden i Täby har mottar tecknad
mottaget 12 kronor 50 öre för postföringen mellan
Täby Föderköping från den 1 januari till den
första april 1897 vilket härmed bekräftar
Täby Fästnings den 1 April 1897
O. W. Skarlina

Också ett sätt.

Lång-Otto i Kröken
den livade jöken,
som var postljon — ja, nog minns
ja väl den.
Om byn som finns många
historier långa
och korta; här ska ni få höra på en

Den spreds omkring sockna
en rykte av sockna;
som ljuger och spelkar sine persilje-
prat;
det vades om Otto,
att han ej med måtto
sitt brännvin förläse och jämt var
"plakat".

Men då va allt gales
i bera förtalet
för Otto va rasken "plakat" eller
"gä".

Men trött kunde han bli
nå som han fick bli
så posten en trömladig för var då.

Se saken va denna
när Otto fick bli
att bera va trötta av vägen han gå
han gick hem i ja ja
på sängen att dra sig
i då kan 'en tänka att skvallet figh
brätt.

Och hur man nu prata
och stackares hata
fick kyrkherren tag på långa stensla
Och han i sin söda
den förde bält vida —
ej blött han gjorde, men värd
gröna.

Vad var hur att gä?
Jo, vänt får ni höra
När Otto fick vetat Riksbank han
blev.

Te stann han begav sig
bort Rik för att ta sig
ett rus så genuit att han kände sig
stev.

Han sör sig så Juller
att hulle och hulle
han satte i benderigens smörja om.

kv. Te kyrkherren han steta
att han kände veta,
hur Otto sig ut när han supit sig
full.

Och det stod posten
när Otto, klabaten,
sig svada med att för honom i ja ja.
Men efter den stunden
man till ordet runden —
ej mere man sade att Otto var i full.

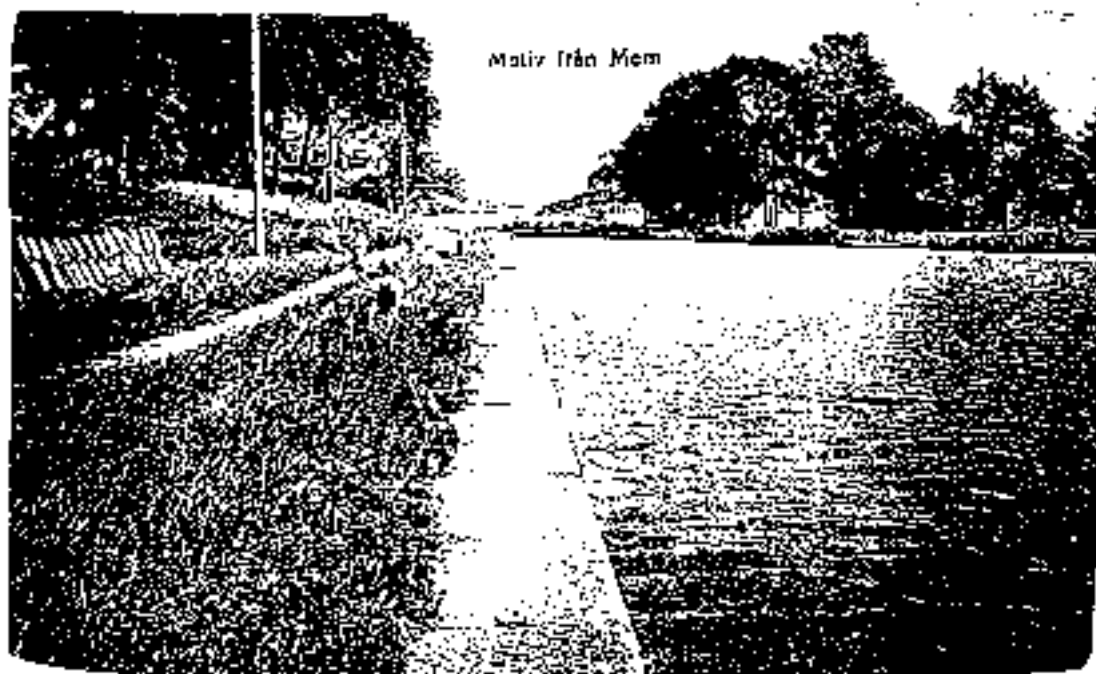
Erk Skogstall

FRÅN MEMS POSTSTATION
FÖRESTÄNDARINNAN LINDSTRÖM

VYKORT, MED MOTIV FRÅN MEM.

POSTSTÄMPLADE I MEMS POST-
STATION.

Mem. Hamnen.

